

Onderwijsin

ambitieu,

Heb jij het ook al horen waaien over try-outs, proefdoorlichtingen en doorlichting zonder juridisch advies? Allemaal termen die gebruikt worden in aanloop naar 'onderwijsinspectie 2.0'. Eerst aangekondigd vanaf 1 januari 2018, na een valse start (1 maart) uitgesteld om effectief en in zijn definitieve vorm van start te gaan vanaf 1 september 2018. Maar wat betekent 'onderwijsinspectie 2.0' nu voor jou en voor je school?

In het decreet over onderwijsinspectie 2.0 worden een aantal artikelen uit het decreet basisonderwijs gewijzigd die te maken hebben met de (voorlopige) erkenning van scholen. Verder wordt het decreet onderwijskwaliteit grondig gewijzigd op een aantal punten en wordt tegelijk van de gelegenheid gebruik gemaakt om de rechtspositie van de onderwijsinspecteurs aan te passen. In dit artikel beperken we ons tot die maatregelen die rechtstreeks effect hebben op de basisscholen en de personeelsleden in het basisonderwijs.

Oog voor kwaliteit

In het decreet kwaliteit wordt ondubbelzinnig verwoord dat elke school verantwoordelijk is om kwa-

liteitsvol onderwijs te verstrekken en het geboden onderwijs kwaliteitsvol te ondersteunen. Het decreet over onderwijsinspectie 2.0 legt verwachtingen voor kwaliteitsvol onderwijs vast. Hiervoor werd het referentiekader voor onderwijskwaliteit (het OK) uitgewerkt. Dit nieuwe instrument is ontwikkeld door de onderwijsinspectie in samenwerking met de verschillende partners in het onderwijs: schoolbesturen, leerlingen, ouders, schoolteams, vakorganisaties, ... Het OK is opgebouwd rond vier rubrieken: resultaten en effecten, ontwikkeling stimuleren, kwaliteitsontwikkeling en beleid. Het houdt rekening met context en input van de school. De onderwijsinspectie stelt op basis van

het OK het toezichtkader en de doorlichtingsinstrumenten op. Bij een doorlichting stelt de onderwijsinspectie twee onderzoeksvragen: In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit? En in welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs dat tegemoet komt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK en respecteert ze de regelgeving? Om hierop een antwoord te geven voert de onderwijsinspectie een aantal onderzoeken uit zowel op het niveau van de school als op het niveau van de klaspraktijk. Naast het onderzoek naar de kwaliteitsontwikkeling worden ook één of meerdere kwaliteitsgebieden, de onderwijsleerpraktijk en de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de gebouwen onderzocht. Bij dit alles wil de onderwijsinspectie de scholen vertrouwen geven en vertrekken vanuit het uitgangspunt dat de school de eerste verantwoordelijke is voor haar kwaliteit.

Een nieuwe school starten

Een school die nieuw start en erkend wil worden door de Vlaamse

inspectie 2.0

maar haalbaar?

Regering moet aan een aantal erkenningsvoorwaarden voldoen en gunstig geadviseerd worden door de onderwijsinspectie. De school moet voor 1 april een aanvraag doen tot 'voorlopige erkenning'. De onderwijsinspectie verricht een onderzoek en rapporteert aan de Vlaamse Regering. Voor de start van het eerste schooljaar neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de voorlopige erkenning. Binnen zes maanden na de start voert de onderwijsinspectie een doorlichting uit en rapporteert hierover aan de Vlaamse Regering. Uiterlijk op 31 maart neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de erkenning van de nieuwe school.

Als blijkt dat de nieuwe school niet erkend wordt, dan bestaat de mogelijkheid om een gemotiveerd bezwaarschrift in te dienen bij de minister. Als het beroep, na onderzoek, aanvaard wordt volgt er alsnog een erkenning.

De doorlichting

Elke doorlichting wordt minimaal 21 dagen vooraf aangekondigd. Daarbij wordt opgelijst over welke informatie de onderwijsinspectie moet beschikken. Voor de doorlichtingsweek maakt de directeur samen met de teamcoördinator van het doorlichtingsteam een weekplanning op. Tijdens de doorlichting krijgen de inspecteurs een rondleiding door de leerlingen. Daarnaast kunnen de leden van het doorlichtingsteam bijko-

mende informatie vragen aan de directeur. Of ze verzamelen zelf informatie door activiteiten bij te wonen en gesprekken te voeren met directeur, teamleden, leraren, leerlingen en ouders. Het COV vindt het een goede zaak dat nu ook de leden van de participatie- en inspraakorganen hierin betrokken kunnen worden.

Op het einde van de doorlichtingsweek geeft het doorlichtingsteam toelichting bij hun bevindingen en reflecteert het over succesfactoren en mogelijke acties en doelen ter verbetering. In het synthesegesprek met het beleidsteam tenslotte wordt de definitieve inschaling van alle onderzoeken en het advies meege-deeld en motiveert het doorlichtingsteam haar beslissingen. Om de vaststellingen te beoordelen gebruikt de onderwijsinspectie een schaal die bestaat uit deze elementen:

- ▮ Overstijgt de verwachting: er zijn vele sterke punten en voorbeelden van goede praktijk.
- ▮ Volgens de verwachting: er zijn vele sterke punten en geen belangrijke verbeterpunten. Het geheel voldoet aan de verwachting.
- ▮ Benadert de verwachting: er zijn nog meerdere verbeterpunten maar de sterke punten wegen

Het COV vindt het een goede zaak dat nu ook de leden van de participatie- en inspraakorganen bij de doorlichting betrokken kunnen worden.

zwaarder door. Het geheel voldoet nog niet helemaal aan de verwachting.

- ▮ Beneden de verwachting: er zijn meerdere essentiële elementen die voor verbetering vatbaar zijn.

Na een doorlichting

Het schoolbestuur en de directeur krijgen het doorlichtingsverslag binnen 30 dagen na de doorlichting. Als zij dat wensen kunnen ze nog een bespreking van het verslag aanvragen en/of opmerkingen bezorgen die aan het verslag worden toegevoegd. De directeur informeert de ouders dat zij het verslag kunnen inzien. Het verslag wordt ook integraal besproken tijdens een personeelsvergadering en op de schoolraad. Na enkele weken verschijnt het doorlichtingsverslag op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het COV is zeer bezorgd dat de ambitieuze doelstelling niet haalbaar is zonder extra mensen en middelen.

Het advies en de gevolgen ervan

Na elke doorlichting formuleert de inspectie een advies over de school aan de Vlaamse Regering. Dit advies kan gevolgen hebben voor de erkenning van de school. En de erkenning is een noodzakelijke voorwaarde om rechtsgeldige getuigschriften te mogen afleveren aan de leerlingen en om als school gesubsidieerd te worden.

Bij een advies 'gunstig' behoudt de school de erkenning door de Vlaamse regering. Het schoolbestuur kan echter wel verplicht worden zich te engageren om aan bepaalde tekorten te werken.

Bij een advies 'ongunstig' wordt de procedure tot intrekking van de erkenning van de school opgestart. Bij dit advies wordt ook duidelijk gecommuniceerd of de school al dan niet de mogelijkheid krijgt om een opschorting van de intrekking van de erkenning te vragen. Als de school deze kans krijgt en ook effectief vraagt om de opschorting, dan moet de school zich wel engageren om zich extern te laten begeleiden bij het werken aan de vastgestelde tekorten. Na enige tijd volgt er een nieuwe doorlichting. Als de school echter niet vraagt om een opschorting dan wordt de procedure tot intrekking van de erkenning effectief opgestart. Dit ligt in handen van de Vlaamse Regering.

Als een school bij het advies 'ongunstig' niet beschikt over de mogelijkheid om de procedure tot intrekking van de erkenning op te schorten, dan heeft deze school wel de mogelijkheid om met een gemoti-

veerd bezwaarschrift beroep aan te tekenen. Een paritair samengesteld doorlichtingsteam zal het bezwaarschrift onderzoeken en kan beslissen om een advies te geven waarbij de school opschorting kan vragen van de procedure tot intrekking van de erkenning. Dan kan de school de weg bewandelen zoals hierboven reeds beschreven werd. In het slechtste geval kan het doorlichtingsteam ook beslissen om het oorspronkelijke advies te behouden. De procedure tot intrekking van de erkenning wordt dan effectief opgestart.

Overgangsmaatregelen

Omdat het decreet en de uitvoeringsbesluiten een hele weg te gaan hebben, zal 'Inspectie 2.0' in zijn volle glorie pas vanaf 1 september 2018 van start kunnen gaan. Tot dan voert de onderwijsinspectie doorlichtingen uit zonder juridische gevolgen. Elke doorlichting wordt aangepakt volgens het normale (nieuwe) verloop en eindigt met een doorlichtingsverslag en een advies. Tijdens deze overgangsperiode wordt het doorlichtingsverslag niet openbaar gepubliceerd, maar kan de school dit beschouwen als informatief document en toetssteen voor de eigen werking. Aan het advies zijn geen juridische gevolgen gekoppeld. Sommige scholen zullen hierin een voordeel zien en de waarschuwingen in acht nemen voor de toekomst. Sommige scholen zullen hiervan geen voor- of nadelen ondervinden. Voor andere scholen, die in een verbetertraject zitten en nu een advies 'gunstig'

krijgen, lijkt dit wat een gemiste kans. Zij zouden maar wat graag dit advies openlijk in de verf gezet willen zien.

Heeft jouw school vanuit een vroegere doorlichting een beperkt gunstig advies en zou de opvolgingsdoorlichting gepland zijn vanaf januari 2018? In de nieuwe regelgeving bestaat geen 'opvolgingsdoorlichting' meer. Je school zal dan een gewone doorlichting krijgen. De tekorten kunnen dan onderwerp van onderzoek zijn tijdens die nieuwe doorlichting.

Heeft jouw school vanuit een doorlichting een ongunstig advies gekregen maar wel een goedgekeurd verbeterplan? Een paritair college zal jouw school opvolgen binnen de afgesproken termijnen. Zij zullen dan enkel de tekorten onderzoeken waarvoor een ongunstig advies werd gegeven.

Een kritische kanttekening

Het is de bedoeling dat elke school minstens één keer om de zes jaar wordt doorgelicht. Dit betekent een stevige inkorting van de huidige doorlichtingscyclus van tien jaar. Het COV onderschrijft vanuit onze visie op kwaliteitszorg en toezicht op kwaliteitsvol onderwijs het grote belang van een voldoende aanwezigheid van de onderwijsinspectie in de scholen. Tegelijk zijn we zeer bezorgd dat deze ambitieuze doelstelling niet haalbaar is zonder extra mensen en middelen.

Daarom heeft het COV aangedrongen en bekomen dat de verkorte doorlichtingscyclus na een implementatiefase binnen twee jaar zal geëvalueerd worden. We vinden het dan heel belangrijk om na te gaan of de nieuwe aanpak haalbaar is in de verkorte cyclus en welke effecten dit heeft op de organisatie en het takenpakket van de inspecteurs. ■